

"Inte fan ska ni väl heta Luleå FF/IFK
Luleå?"

*Diskussionerna inom IFK Luleå om sammanslagningar inför säsongerna
1986 och 2000*

Jesper Olsson

Historia, kandidat
2017

Luleå tekniska universitet
Institutionen för ekonomi, teknik och samhälle

Abstract

This qualitative study examines two historical decisions made by the same football club, IFK Luleå, in regards of merging with other local clubs. The purpose with the study is to compare the reasons behind the first decision, prior to the season of 1986, and the second one, prior to the season of 2000. A positive decision is made prior to the season of 1986, while a negative decision is made prior to the season of 2000. The comparison of the decisions, the purpose, is achieved through interviews and deep dives into archived files. The study shows that the first decision is made mostly due to sport related reasons, while the second decision is rather an economic one.

Innehållsförteckning

1. Introduktion	1
1.1 Syfte och frågeställningar	2
1.2 Material och metod	2
1.3 Tidigare forskning	4
1.4 Teoretisk referensram	6
1.5 Bakgrund	7
2. Undersökning	9
2.1 Sammanslagningen inför säsongen 1986.....	9
2.1.1 Luleå FF före 1986	10
2.1.2 IFK Luleå före 1986	11
2.1.3 Tankar på sammanslagning växer fram inom IFK Luleå	12
2.1.4 Beslutet om sammanslagning fattas	13
2.1.5 Efter beslutet.....	14
2.2 Sammanslagningen inför säsongen 2000.....	15
2.2.1 IFK Luleå under senare delen av 1990-talet.....	15
2.2.2 IFK Luleå och Lira BK säsongen 1997.....	16
2.2.3 Luleåföreningarna ingår samarbetsavtal.....	17
2.2.4 IFK Luleå lämnar elitrådet.....	21
2.2.5 Efter beslutet.....	23
2.3 Likheter och skillnader mellan fallen.....	24
3. Analys och slutdiskussion	25
3.1 IFK Luleås beslut kopplade till sport management	25
3.1.1 Fallet 1986	26
3.1.2 Fallet 2000	26
3.2 IFK Luleås beslut kopplade till föreningsdemokrati och engagemang.....	27
3.3 Avslutande sammanfattning	28
Käll- och litteraturförteckning	29

1. Introduktion

Under ett drygt sekel har fotbollen spelat en viktig samlade roll för invånarna i Luleå. Som folkrörelse saknar den egentligen motstycke lokalt, när det kommer till att engagera en stor skara, unga som gamla, och motivera människor till att göra sitt bästa. Jag, och de flesta med mig, ser inte Luleå som en tätort indelad i postnummer eller medelinkomster – jag ser de olika fotbollsföreningarna och deras upptagningsområden. Kanske mest fascinerande med det enorma engagemang som finns för fotbollen i Luleå är enligt mig det historiska faktumet att man egentligen aldrig har skördat några större framgångar rent sportsligt, med en säsongslång allsvensk uppstickare och några sporadiska kvalhöstar som undantag.

Nej, det är varken geografiska fördelar eller stora sponsorpengar som tillgodoser luleborna med *The beautiful game*.¹ Det är det ideella engagemanget. Det är eldsjälarna som fyller i laguppställningar, tvättar matchställ och donerar protokoll från gamla årsmöten till det lokala föreningsarkivet. Det arbete som dessa personer lägger ner säsong efter säsong är inte bara beundransvärt, utan i synnerhet det sistnämnda möjliggör också att en historiestudent som jag själv kan forska i ämnet. Bristen på tidigare kartläggning av Luleås fotbollsföreningars historia, trots de ovan nämnda goda förutsättningarna, har ytterligare motiverat mig att ta mig an ämnet, men också tvingat mig att ödmjukt lägga band på mig själv vad gäller studiens omfång. Jag har valt att lägga fokus på den sportsligt mest framgångsrika herrfotbollsföreningen i staden, IFK Luleå, och undersöka på vilka grunder, samt hur, föreningen fattade beslut om två sammanslagningar med andra föreningar på herrlagssidan. Båda gångerna var föreningsnamnet Luleå FF centralt för projekten. Den första sammanslagningen trädde i kraft säsongen 1986, medan IFK Luleå drog sig ur det andra samarbetet som skulle börja gälla säsongen 2000. Som uppvuxen och fostrad i ”Fotbollsluleå” vet jag att det på sina håll råder delade meningar kring fallet 2000 och att frågan för vissa har varit infekterad. Den här uppsatsen behandlar endast frågorna utifrån IFK Luleås perspektiv.² De perspektiv som den här studien lämnar därhän, till exempel övriga föreningars tankar och beslut kring sammanslagningarna, är intressanta ansatser för vidare forskning.

¹ En i fotbollskretsar populär synonym för sporten. Se exempelvis: https://en.wikipedia.org/wiki/The_Beautiful_Game (Hämtad 20/10 2017).

² Fakta kring andra föreningar (framför allt Luleå FF) omnämns också i uppsatsen, främst i syfte att bidra med bakgrund och kontext.

1.1 Syfte och frågeställningar

De båda besluten som IFK Luleå fattar angående sammanslagningar inför säsongerna 1986 respektive 2000 får olika utfall, trots att förutsättningarna utifrån sett påminner om varandra i vissa avseenden. Exempelvis figurerar namnet Luleå FF vid båda tillfällena och IFK Luleå befinner sig i ungefär samma sportsliga läge båda gångerna.³ Att det senare beslutet dessutom fattas under, efter vad jag förstår, uppretade omständigheter gör det inte mindre intressant att ställa de två besluten mot varandra i en jämförande fallstudie.

Syftet med den här uppsatsen är att undersöka IFK Luleås beslut att gå samman med Luleå FF inför säsongen 1986, samt IFK Luleås beslut att inte gå samman med Luleå FF inför säsongen 2000, och jämföra de två fallens bakomliggande förutsättningar och beslutsprocesser.

Följande frågeställningar är centrala för att kunna uppfylla uppsatsens syfte:

- Varför väljer IFK Luleå att gå samman med Luleå FF inför säsongen 1986? Vilka för- respektive motargument föreligger vid beslutsfattandet?
- Varför väljer IFK Luleå att inte gå samman med Luleå FF inför säsongen 2000? Vilka för- respektive motargument föreligger vid beslutsfattandet?
- Vilka skillnader respektive likheter finns mellan förutsättningarna bakom de olika besluten?

1.2 Material och metod

För att uppfylla syftet tillämpas två kvalitativa metoder för insamlande av empiri. Dels undersöks skriftliga källor från de två perioderna i fokus och dels är två intervjuer genomförda. Att kombinera dessa två är en förutsättning för att kunna genomföra studien och göra syftet rättvisa, eftersom det finns luckor i det skriftliga materialet som bara det muntliga kan fylla – och vice versa.

Det skriftliga materialet består av protokollhandlingar från IFK Luleås styrelse- och årsmöten, korrespondens mellan IFK Luleå och andra föreningar, och vissa statistiska handlingar som är relevanta för undersökningen. Eftersom klubbarna slås samman finns även material från Luleå FF:s tidiga dagar (1983 – 1985) bevarat i IFK Luleås arkiv, och vissa handlingar därifrån som

³ Wiklund, T, *En hundraårig idrottshistoria*, Luleå, 2000, s. 50 samt s. 53.

är bedömda relevanta för studien utgör också källmaterial för undersökningen. Allt skriftligt källmaterial finns bevarat hos Arkivcentrum Norrbotten.

Eftersom syftet är att svara på vad som leder fram till att två olika beslut fattas vid olika skeden, ligger material från tiderna före beslutsfattandena i fokus för insamlandet. Därav tas inte material från åren *efter* de båda besluten, med några mindre undantag, i beaktning i undersökningen. Till exempel börjar insamlandet av empiri från den första sammanslagningen 1983, med anledning av att det är då Luleå FF grundas, och avslutas 1986 när sammanslagningen är genomförd och ett nytt lag ställer upp i seriespelet. År 1988 fattas ett beslut som är relevant i en kontext av det senare undersökta beslutet, vilket är anledningen till att material även därifrån samlas in. Det beslut som fattas inför säsongen 2000 undersöks med hjälp av material mellan åren 1997 och 2001, än en gång med mindre fokus på vad som händer efter beslutet. Det lilla fokus som läggs på tiden efter beslutet framträder i undersökningen som några enstaka arkiverade handlingar som bedöms relevanta utifrån syfte och frågeställningar.

De protokollhandlingar som utgör större delen av det skriftliga källmaterialet är skrivna med varierande utförlighet. Vissa av dem är relativt djupgående, i fråga om att exempelvis återge olika dispyter eller funderingar som uppkommer vid det protokollförda tillfället, medan andra snarare är korta sammanfattningar av olika beslut. I de flesta fall är dock dessa protokollhandlingar användbara, eftersom de inbjuder till att följa med i hur många frågor läggs fram och beslutas kring. Ett källkritiskt förhållningssätt är naturligtvis ett måste att iaktta när det gäller de åsikter och påståenden som förmedlas i dessa typer av protokoll, men eftersom den här uppsatsen inte ämnar ta ställning till vem som haft rätt i någon konflikt – utan snarare ge en bild av vilka faktorer som påverkat olika beslut – passar protokollen bra som källmaterial.

Det muntliga källmaterialet utgörs av intervjuer med representanter ur IFK Luleås styrelse vid respektive period: Ingemar Ek besvarar frågor kring sammanslagningen inför 1986 och Lars Lindberg kring den uteblivna sammanslagningen inför 2000. Intervjuerna är semistrukturerade, det vill säga respondenterna tillåts tala fritt kring några övergripande frågor snarare än att styras med fler och mer specifika frågor.⁴

⁴ Brinkmann, S, Kvale, S, *Det kvalitativa forskningsintervju*, Oslo, 2009, s. 325.

Här uppstår en rad problem ur en källkritisk synvinkel. Eftersom intervjuer endast genomförs med representanter från den ena sidan av de båda samarbetsbesluten⁵ är det inte vetenskapligt möjligt att återge vilka roller alla aktörer har spelat eller vilka åsikter som finns i andra föreningar. Mer relevant utifrån ett källkritiskt perspektiv är därför att ställa sig frågan vilken bias IFK Luleås eget material (skriftligt som muntligt) ger. De personer inom IFK Luleå som är emot sammanslagning vid det första tillfället och för sammanslagning vid det andra lämnas utanför undersökningen.⁶ Mycket av det som sägs i intervjuerna överensstämmer med uppgifter återfunna i de skriftliga handlingarna, vilket bör öka tillförlitligheten hos båda källorna. Därmed kan de förtjänster med protokollhandlingarna som redan tagits upp tillämpas även på intervjuerna.

Korrespondens används sparsamt – det rör sig egentligen bara om några enstaka meddelanden skickade från och till IFK Luleå som tydliggör föreningens åsikter kring förslaget på sammanslagning inför säsongen 2000. Eftersom korrespondensen finns utspridd över arkivet utan något välstrukturerat system finns risken att något eller några brev i en brevväxling inte hittas.

1.3 Tidigare forskning

Forskningen beträffande beslutsfattande inom idrottsföreningar i allmänhet, och sammanslagning av fotbollsklubbar i synnerhet, är klart begränsad. För att få grepp om användbar och relevant tidigare forskning är det således nödvändigt att anlägga ett något vidare perspektiv, och släppa lite på avgränsningarna i det fallet. Jag lyfter med andra ord blicken i jakten på material, och fördjupar mig i mer övergripande organisatoriska frågor än bara sammanslagningar av idrottsföreningar.

Föreningsdemokrati kan härröras till undersökningen genom kopplingen till det beslutsfattande organet i en idrottsförening. Jonny Hjelm, Sofia Isberg och Maria Rönnlund fördjupar sig i några utvalda idrottsföreningars besluts- och kommunikationsprocesser, genom att studera vilka beslut som fattas inom föreningarna och vilka som fattar dem. Utifrån intervjuer med både styrelseledamöter och medlemmar utan styrelseuppdrag har man kunnat dra några slutsatser. Gemensamt för de olika föreningarna är till exempel att styrelsen utgörs

⁵ Ek var med och fattade ett positivt beslut till sammanslagning, medan Lindberg deltog i att fatta ett negativt. Ingen motpart vid respektive beslut har intervjuats.

⁶ Det konstateras i undersökningen att de fanns, men deras talan förs inte.

av en beslutsfattande enhet, tillsatt på demokratisk grund av föreningens medlemmar. Styrelsen i respektive förening ansvarar även för liknande områden – ekonomi, samarbeten med andra föreningar och värdegrund är några exempel som nämns. Ett annat återkommande drag är den oro som styrelseledamöterna uttrycker inför den dåliga uppslutningen vid medlemsmötena (exempelvis årsmötet), som resulterar i att de flesta medlemmar inte nyttjar sin demokratiska rätt att vara med och påverka i de beslut som fattas.⁷

Den tidigare forskning kring idrott som man i regel kommer över är centrerad kring individen och hur den påverkas av sitt idrottande. Fallstudier med fokus på enskilda föreningar är mer sällsynta, men det är inte ett utforskat fält. Termen *sport management* ligger till grund för flera studier, och kan enligt Tomas Petersson definieras som/översättas till ”handhavande av idrott”, där aspekter som styrning av, och beslutsfattande inom, idrottsföreningar inryms.⁸

Christer Pallin redogör för de typiska dragen inom idrottsliga organisationers styrning, utifrån ett juridiskt perspektiv. Han pekar på att organisationer inom svensk idrott vilar på associationsformen *ideell förening* (hela vägen från Riksidrottsförbundet ner till varje liten förening), vilket innebär att idrottsföreningar inte omfattas av någon särskild lagstiftning. Därmed har fältet ”lämnats fritt för organisationerna att skapa sina strukturer och regelverk”.⁹ Denna frihet för föreningarna och andra organisationer är grundlagsskyddad i enlighet med föreningsfriheten¹⁰, men förstås begränsad så till vida att de regelverk och stadgar som föreningarna själva skapar inte får strida mot den allmänna lagstiftningen.

Magnus Forslund berättar om sina erfarenheter av att styra en mindre idrottsförening och av att implementera idéer inspirerade av *sport management*-teorier. Han återger bilden av en styrelse som verkar ”närmare” gräsrotsverksamheten än vad som i regel förmedlas i forskning kring ledning av föreningar. Forslund har själv erfarenhet av att verka som styrelseledamot i en ideell förening, och menar att det finns ”ett gap mellan texter som föreskriver vad en styrelse ska göra och vad den faktiskt gör”.¹¹

Vidare sätter Forslund ord på en paradox som tycks hägra kring ledningsfilosofin inom många idrottsföreningar och utgörs av två vägar att gå för att nå utveckling. Den ena vägen mot

⁷ Hjelm, J, Isberg, S, Rönnlund, M, ”Idrottsföreningens isolerade öar”, i Dartsch, C, Norberg, J, Pihlblad, J (red.), *Föreningen, laget och jaget: 7 perspektiv på idrottens demokratiska effekter*, Stockholm, 2016:2, s. 95 – 97.

⁸ Petersson, T, ”Idrotten och samhället”, i Öland, B-M (red.), *Perspektiv på Sport Management*, Stockholm, 2004, s. 9 – 10 samt s. 34.

⁹ Pallin, C, ”Idrottens organisation”, i Öland (red.), 2004, s. 38.

¹⁰ Pallin hänvisar på s. 38 till Regeringsformens 2 kap 1§.

¹¹ Forslund, M, *Ledning av idrottsföreningar: berättelser från gräsrotsnivå*, Malmö 2012, s. 54.

utveckling innebär en satsning på bredd – till exempel tillvaratagandet av egna produkter som ges förutsättningar att utvecklas för att på sikt kunna hjälpa föreningen till sportslig framgång. Den andra innebär tvärtom ett tillgripande av resurser utifrån för att ”spetsa till truppen” – till exempel genom nyförvärv. Det paradoxala ligger i att även den breddorienterade varianten på sikt kan komma att leda till en tunnare trupp och förlust av egna produkter: när bredden ger resultat avancerar laget, vilket leder till en situation där truppen har en för smal topp och kräver nyförvärv som petar några av de som ”varit med på resan”. Väljer man att inte värva kan det hända att de egna spelarna som utvecklats tack vare breddsatsningen inte är nöjda med satsningen och söker sig till en annan förening. På så vis tappar man de ursprungliga breddspelarna oavsett.¹² Forslund drar ytterligare slutsatser kring detta och generaliserar genom att dela in de båda tillvägagångssätten i några begrepp som behandlas i nästkommande avsnitt om teorier.

1.4 Teoretisk referensram

Det insamlade materialet analyseras inom ramen för några olika teoretiska begrepp och idéer, och dessa redogörs för under denna rubrik. Det är genomgående från den litteratur och de tidigare forskningsresultat som presenteras under föregående rubrik som dessa teorier är hämtade.

Det ovan nämnda begreppet *sport management* är till god hjälp vid analysen av idrottsföreningar som IFK Luleås allmänna styrning och interna beslutsfattande. *Sport management* används i den här uppsatsen som ett verktyg i ledet att vetenskapliggöra och analysera IFK Luleås styrelses arbete vid de två undersökta beslutsprocesserna.

Magnus Forslunds verklighetsförankrade exempel på hur ledningen av en idrottsförening kan sättas i relation till forskning inom organisationsvetenskap bidrar till en mer konkret inblick i *sport management*. Bland annat redogör han för två olika modeller, ifrån vilka en organisations (till exempel en idrottsförenings) styrelse utgår för att uppfylla sina mål och ambitioner: den ena kallar han för *management* och den andra för *entreprenörskap*. Just skillnaderna mellan dessa två perspektiv är betydelsefulla för analysen av de olika besluten. Förenklat uttryckt innebär *management* i det här avseendet en ledningsfilosofi som lyder ”man tager vad man haver”, medan *entreprenörskap* snarare går ut på att ”man haver vad man

¹² Forslund, 2012, s. 125.

skapar”. Att leda en förening genom management går med andra ord ut på att man ständigt lägger sitt fokus på att göra det bästa av de förutsättningar och medel man redan har i föreningen, medan en entreprenör ständigt strävar efter att tillgodose föreningen med de medel som saknas, alternativt de som kan bidra till utveckling. Managementchefen på ett företag skickar sin befintliga personal på utbildning och entreprenörchefen byter ut sina anställda mot bättre kvalificerade, krasst uttryckt.¹³

I analysen av vem eller vilka som fattar beslut inom IFK Luleå är det till stöd att pröva den insamlade empirin kopplad till dessa frågor mot Hjelm, Isbergs och Rönnlunds resonemang kring *föreningsdemokrati*. Precis som Christer Pallin fastslår författarna att varje idrottsförenings högsta beslutande organ utgörs av medverkande medlemmar vid föreningens årsmöte, där Pallin som bekant även poängterar att man som förening är tämligen fri att stifta sina egna regler och fatta beslut som faller inom ramen för lagstiftningen. Slutsatsen som Hjelm, Isberg och Rönnlund drar kring att denna demokratiska rätt förblir onyttjad av många medlemmar i idrottsföreningar är också en intressant teori att ha med sig när IFK Luleås föreningsdemokrati analyseras.

1.5 Bakgrund

Ingenting är egentligen nedtecknat som berör IFK Luleås anrika historia bortsett från Torsten Wiklunds jubileumsskrift från hundraårsfirandet år 2000, som fungerar som inspiration till den här korta historiska genomgången. Det ska i sammanhanget nämnas att Wiklund har gjort ett strålande jobb med boken, som har varit till stor glädje för så väl historieforskaren som idrottsnörden i mig.

Idrottsföreningen Kamraterna Luleå, eller IFK Luleå som föreningsnamnet allt som oftast förkortas, är inte bara den äldsta idag existerande idrottsföreningen i Luleå, utan även den historiskt sett mest framgångsrika (inom herrfotboll). Redan år 1900 bildas föreningen som blott den andra IFK-föreningen¹⁴ i Sverige. Bakom bildandet ligger ett 40-tal ungdomar, majoriteten av vilka är studerande vid Luleå Allmänna Läroverk, som anser stunden vara

¹³ Forslund, 2012, s. 178 – 183.

¹⁴ Innan det fanns något Riksidrottsförbund eller motsvarande i landet bildades organisationen IFK, bestående av en huvudförening i Stockholm och kransföreningar runt om i landet. Se <http://www.ifks.org/historik/historik.php> (Hämtad 20/10 2017).

kommen för en IFK-förening att etablera sig i staden. Innan seklets första årsskifte är föreningen också etablerad i Luleå med sammanlagt 74 medlemmar.¹⁵

År 1971 spelar IFK Luleå sin (och resten av Fotbollsnorrbottnens) hittills enda säsong i herrarnas Allsvenska, en bedrift som ännu idag av de allra flesta hålls som den största i länets fotbollshistoria. Inte minst det faktum att den allsvenska truppen bestod nästan uteslutande av norrbottningar¹⁶ imponerar, och skulle av många idag kallas för en omöjlighet. I skrivande stund (hösten 2017) krigar IFK för att klara sig kvar i Division I Norra, två nivåer under Allsvenskan, men är trots det fortsatt ohotad som den ledande föreningen inom herrfotbollen i Luleå. Till näst bästa Luleålag skiljer det ytterligare två divisioner.

1970-talets succé är som sagt inte upprepad inom den norrbottniska herrfotbollen, även om man under årens lopp inleder olika slags storsatsningar för att ta sig tillbaka till Allsvenskan. Till och från läggs planer på sammanslagningar och liknande samarbeten fram bland länets fotbollsföreningar, bland annat deltar IFK Luleå i några sådana diskussioner genom åren. Av de två som den här undersökningen kretsar kring, träder den ena i kraft från och med säsongen 1986 – då IFK Luleå och det nystartade fotbollsprojektet Luleå FF går samman under namnet Luleå FF/IFK Luleå – medan IFK Luleå väljer att gå sin egen väg när de övriga Luleålagen satsar gemensamt för att forma ett slagkraftigt elitlag inför säsongen 2000.¹⁷

Även om det är svårt att hitta någon tidigare forskning kring klubbssammanslagningar så är det värt att nämna att Luleå FF/IFK Luleå historiskt sett inte utgör någon unik företeelse. Det finns en rad exempel på klubbar som går samman för en gemensam satsning, bland annat hittar man en föregångare till Luleålagens sammanslagning i Gävle. År 1978 samlar de två föreningarna Gefle IF och Brynäs IF sina bästa spelare i ett och samma lag med sikte på Allsvenskan.¹⁸ Efter både Gävle och Luleå kommer Umeå, där klubbarna Tegs SK och Sandåkerns SK tillsammans bildar Umeå FC i hopp om att lyfta den lokala fotbollen. Värt att nämna i sammanhanget är att både Gävles och Umeås satsningar sedermera leder till Allsvenskan.¹⁹ Dessa är blott två exempel av många, som valts ut just för att de är så pass samtida med undersökningens tidsspann. En intressant tanke kring sammanslagning av idrottsföreningar är att det skulle kunna vara ett 1970- och 1980-talsfenomen, just eftersom det finns flera liknande exempel från den eran och färre att hämta från till exempel 2000-

¹⁵ Wiklund, 2000, s. 7.

¹⁶ Ibid, 2000, s. 13.

¹⁷ Ibid, s. 50 samt s. 53.

¹⁸ Öhlund, L-R, *Brynäs IF: Det kompletta uppslagsverket*, Västerås, 2001, s. 45 – 46.

¹⁹ Telefonsamtal med Jonny Hjelm, 6/9 2017.

talet.²⁰ IFK Luleå väljer till exempel att slå sig samman med en annan klubb under 1980-talet, men inte när ett liknande förslag dyker upp ungefär 15 år senare. Att ta med i ekvationen är dock att hypotesen i detta fall endast går att tillämpa på just IFK Luleå som enskild klubb, eftersom den senare sammanslagningen även omfattar andra klubbar – som inte väljer att dra sig ur.²¹

2. Undersökning

I det här avsnittet presenteras resultatet av den undersökning som utgör uppsatsens stomme. Detta sker genom en successiv redovisning av den empiri som har samlats in under arbetets gång, organiserad efter var och en av frågeställningarna. Avsnittet är således uppdelat i tre huvudrubriker, med några ytterligare avgränsande underrubriker, i syfte att göra det så enkelt som möjligt för läsaren att orientera sig i texten.

Eftersom inget eget avsnitt för terminologi avsätts i uppsatsen förklaras vissa begrepp specifika för ämnet löpande i fotnoter. Samtliga föreningar som omnämns anges med sitt fullständiga namn: exempelvis skrivs *Gammelstads IF* ut konsekvent, snarare än att successivt övergå i att benämnas *GIF*. Detta i hopp om att undvika oklarheter som riskerar leda till missförstånd. Föreningen *Luleå FF* som bildas 1983 har ingenting att göra med det *Luleå FF* som bildas 2000, fränsett att de delar namn. I folkmun brukar den senare satsningen gå under namnet *Luleå Fotboll*, och för tydlighetens skull benämns föreningen så även i den här undersökningen.

2.1 Sammanslagningen inför säsongen 1986

Under den här rubriken inhyses all empiri som tagits fram kring den första studerade perioden. Tidsomfånget för materialet i fokus ligger här mellan åren 1983 och 1988.

²⁰ Även inom ishockeyn förekom sammanslagningar under 1970- och 1980-talen. Se exempelvis SG Hockey (1983) i Gävle och HV71 (1971) i Jönköping.

²¹ Intervju med Lars Lindberg, 26/9 2017 (Förvaras hos författaren).

2.1.1 Luleå FF före 1986

Det är vid tidpunkten för sammanslagningen två vitt skilda föreningar, sett till historia och ledningsstrategi, som går ihop. I tidigare avsnitt redogörs IFK Luleås mångåriga historia för, men Luleå Fotbollsförenings dito är i den här uppsatsen hittills lämnad oberörd. Luleå FF bildas först hösten 1983, när föreningen ger namn åt den satsning som består i en sammanslagning mellan A-lagsverksamheterna på herrfotbollssidan hos Gammelstads IF och Notvikens IK. Luleå FF bedriver alltså inte, som de flesta andra föreningar, verksamhet inom flera idrotter, utan nischer endast in sig på fotbollen. Både Gammelstads IF och Notvikens IK behåller sina respektive verksamheter, med undantag för just A-sektionerna på herrfotbollssidan, så som de ser ut före sammanslagningen. Ungdoms-, dam-, och B-lagsfotbollen finns med andra ord kvar i de båda föreningarna, medan de bästa herrarna från varje förening plockas över till Luleå FF för att forma den nya föreningens spelartrupp. Till denna läggs även några förvärv utifrån till – det vill säga spelare som plockas in från andra föreningar än Gammelstads IF och Notvikens IK²² – i syfte att inom fem år kunna ställa ett lag på fötterna i dåvarande Division II²³, den vid det tillfället näst högsta serien i Sverige.²⁴ Luleå FF övertar vid sammanslagningen Gammelstads IF:s position i seriesystemet, vilket innebär att utgångsläget för föreningen blir en plats i dåvarande Division III.²⁵

De första åren blir rent sportsligt väldigt framgångsrika för Luleå FF. Redan 1984 bärgar man förstaplatsen i Division III (efter att man leder serien från början till slut) samt slår Varberg BoIS med sammanlagt 5 – 3 över två kvalmatcher, och flyttas därmed upp i Division II inför säsongen 1985.^{26 27} Det sportsliga mål som föreningen sätter upp 1983 uppnås alltså redan efter den första säsongen. Ekonomiskt har Luleå FF svårare att få ihop verksamheten. Exempelvis gör avsaknaden av ungdomsverksamhet det svårt för föreningen att erhålla lotteritillstånd, en stor inkomstkälla för många idrottsföreningar.²⁸ Liknande svårigheter i kombination med budgetöverskridande spelar- och tränarlöner bidrar till att Luleå FF hösten 1985 har samlat ihop till en skuld som ligger någonstans kring en miljon kronor. Föreningen

²² Intervju med Ingemar Ek, 21/9 2017 (Förvaras hos författaren). Se även Bilaga 3.

²³ Luleå FF:s riktlinjer inför säsongen 1985, 16/1 1985, Arkiv 473, vol 113, IFK Luleå, Arkivcentrum Norrbotten.

²⁴ Det svenska seriesystemet är omlagt ett antal gånger. Exempelvis Division II är idag den fjärde högsta divisionen i landet, medan den 1985 var den näst högsta. Därav föregås de olika divisionerna av ”dåvarande” i texten. Se till exempel: https://sv.wikipedia.org/wiki/Division_II_i_fotboll_1983 (Hämtad 10/10 2017).

²⁵ Intervju med Ingemar Ek, 21/9 2017 (Förvaras hos författaren).

²⁶ Årsberättelse Luleå FF 1984, Arkiv 473, vol 113, IFK Luleå, Arkivcentrum Norrbotten.

²⁷ Norrbottens Fotbollförbunds broschyr över serietabeller 1984, Arkiv 473, vol 236, IFK Luleå, Arkivcentrum Norrbotten, s. 1.

²⁸ Luleå FF:s möte i Notviken IK:s kansli, 25/8 1983, Arkiv 473, vol 113, IFK Luleå, Arkivcentrum Norrbotten.

har i efterhand kallats för ”ett luftslott med 15 A-lagsspelare”. Där och då ”mörkas” dessa siffror något, åtminstone för den som inte gör sig besvär att utreda dem.²⁹ Dessförinnan, inför just säsongen 1985, beslutar styrelsen tillsammans med respektive utskott att spelartruppen ska förstärkas ytterligare, för att kunna befästa platsen i dåvarande Division II och minska sårbarheten för skador, avstängningar och så vidare. Ett tankesätt kring investeringar i likhet med hur det resoneras inom näringslivet anses vara nödvändigt, med en offensiv framtidstro och nytänkande som nyckelord för den fortsatta satsningen.³⁰

De spelare som sedermera värvas in visar sig inte bara vara skickliga på fotbollsplanen, utan även vid förhandlingsbordet när löner och bonusar ska fastställas i deras personliga kontrakt. Sportsligt får man visserligen bra avkastning på sina investeringar i spelartruppen, men för ekonomin är de inte steg i någon positiv riktning.³¹

2.1.2 IFK Luleå före 1986

För IFK Luleås del är den första halvan av 1980-talet en dystrare historia. Man satsar på den tiden nästan uteslutande på sina egna produkter, och undslipper därigenom stora utgifter för exempelvis dyra nyförvärv. Med andra ord: till skillnad från det välrutinerade och spetsigt hopplockade Luleå FF, består IFK Luleå främst av yngre spelare från de egna leden som i första hand säkerställer truppens bredd. Många av dem bedöms visserligen vara lovande och män för framtiden, men rent kvalitetsmässigt kan de på planen inte mäta sig med Luleå FF:s spelarmaterial på kort sikt. Precis som i Luleå FF finns det inom IFK Luleå en målsättning och strävan att klättra i divisionerna (inte minst med den allsvenska säsongen 1971 kvar i minnet), men till skillnad från Luleå FF når man inte riktigt hela vägen till dåvarande Division II. Om 1970-talet hade inletts med framgångar och hopp om framtiden, så inleds efterföljande decennium i motsatt anda. Man konstaterar att man har ”kört fast”.³² Likt många andra av de norrbottniska lagen huserar IFK Luleå i dåvarande Division III, och tar sig aldrig närmare uppflyttning än en andraplats säsongen 1984 – bakom Luleå FF.³³

²⁹ Intervju med Ingemar Ek, 21/9 2017 (Förvaras hos författaren).

³⁰ Luleå FF:s riktlinjer inför säsongen 1985, 16/1 1985, Arkiv 473, vol 113, IFK Luleå, Arkivcentrum Norrbotten.

³¹ Intervju med Ingemar Ek, 21/9 2017 (Förvaras hos författaren).

³² Ibid, 21/9 2017 (Förvaras hos författaren).

³³ Norrbottens fotbollförbunds broschyr över serietabeller 1984, s. 1.

På den ekonomiska fronten ser det ljusare ut. I början av 1984 kan man redovisa ett eget kapital på dryga 400 000 kronor³⁴, och ända fram till sammanslagningen med Luleå FF nästkommande höst förblir siffran positiv. Den siffran ska också visa sig bli den sista positiva vad gäller kapital (frånsett ett tillfälligt trendbrott i början av 2000-talet till följd av en skuldsanering³⁵), och den är sedermera ersatt av en efterhängsen skuld som ligger kvar hösten 2017.³⁶

2.1.3 Tankar på sammanslagning växer fram inom IFK Luleå

I en bil på väg hem från IFK Luleås förlustmatch borta mot Skellefteå FF hösten 1985 (förlust för IFK Luleå är för övrigt ett resultat som hör till vanligheterna när de båda klubbarna möter varandra på den här tiden) bryter Ingemar Ek tystnaden genom att konstatera att ”nu måste något göras”. Med detta åsyftar han att förhandlingar med Luleå FF måste inledas, i syfte att mynna ut i något slags sammanslagning. Övriga passagerare, styrelseledamöter i IFK Luleå, är väl medvetna om vad Ek menar med sitt konstaterande, eftersom det inte är första gången det förs på tal.³⁷

Förhandlingarna kring ett samarbete föreningarna emellan är i det här skedet redan initierade av Luleå FF, genom uppvaktande av representanter för IFK Luleå i frågan – förhandlingar som dittills är fruktlösa. Dessa förhandlingar kretsar dock inte kring ett samarbete likt det som till slut mynnar ut i föreningen Luleå FF/IFK Luleå, utan inledningsvis har Luleå FF som förslag att IFK Luleå, precis som Gammelstads IF och Notvikens IK hade gjort inför säsongen 1983, ställer sin A-lagsverksamhet till förfogande att uppgå i Luleå FF. Även Lira BK är sedan tidigare kontaktade i frågan, likaså där med uteblivet resultat.³⁸

IFK Luleås nämnda förlust i Skellefteå blir av allt att döma en avgörande brytpunkt i förhandlingarna med Luleå FF. I och med den sker ett skifte i hur diskussionerna inom IFK Luleå förs kring ett samarbete. Fler och fler förklarar sig öppna för en förändring – det vill säga villiga att föra samtal med Luleå FF. Detta gäller emellertid för långt ifrån alla ”IFK:are” vid den här tidpunkten – det finns i det här skedet de som menar att en sammanslagning med

³⁴ Årsberättelse IFK Luleå 1983, Arkiv 473, vol 113, IFK Luleå, Arkivcentrum Norrbotten.

³⁵ Protokoll fört vid IFK Luleås årsmöte, 27/2 2000, Arkiv 473, vol 110, IFK Luleå, Arkivcentrum Norrbotten, § 7 samt § 15.

³⁶ Intervju med Ingemar Ek, 21/9 2017 (Förvaras hos författaren).

³⁷ Ibid, 21/9 2017 (Förvaras av författaren).

³⁸ Luleå FF:s riktlinjer inför säsongen 1985, 16/1 1985, Arkiv 473, vol 113, IFK Luleå, Arkivcentrum Norrbotten.

en annan förening inte bara vore skadligt för den gemensamma identiteten hos anhängarna, utan rent av en skymf mot IFK Luleås långa historia. Framför allt är det dessa som bildar opposition gentemot förslaget, med argument sprungna ur just den identitet och historia som hör föreningen till.³⁹

2.1.4 Beslutet om sammanslagning fattas

Efter en ungefärlig månad av förhandlingar och diskussioner kallar IFK Luleå så till ett extra årsmöte under slutet av november 1985. Förhandlingarna med Luleå FF är så pass långt gångna att det nu är dags att fatta ett beslut angående den sammanslagning som står som slutprodukt av dessa.⁴⁰

Även Luleå FF utlyser extra årsmöte, för att låta sina medlemmar ta ställning till förslaget om sammanslagning med IFK Luleå. Samma punkter finns på dagordningen vid de båda mötena, och de båda omröstningarna får samma utfall. Båda föreningarna ställer sig positiva till förslaget på sammanslagning, och beslutet klubbas igenom på varsitt håll. Något som skiljer sig åt vid mötena är närvaroantalet: till Luleå FF:s möte söker sig elva medlemmar, medan över ett hundratal medlemmar tränger ihop sig i IFK Luleås dåvarande klubblokal på Örnäset i Luleå för att få vara med och fatta beslutet.^{41 42}

Även om majoriteten till slut röstar för en sammanslagning, finns det fortfarande de som ser det som ett steg i helt fel riktning. Ingemar Ek minns de scener som utspelar sig på Örnäset omedelbart efter att beslutet är fattat och berättar om gamla IFK:are som ser så pass allvarligt på detta, med deras ord, ”svek”, att de gråter. Bland annat berättar han om en gammal stormålvakt, tillika IFK Luleå-profil, som inte bara gråter väldeliga utan dessutom ska ha yttrat orden ”Nu kan ni lika gärna begrava mig. Nu är det kört för IFK.” Målvakten är inte ensam om att reagera kraftigt på beslutet, utan en besviken falang bildas av medlemmar som alla stormar ut från klubblokalen. Den större delen av årsmötet tar beslutet med ro, men stämningen i föreningen är för ett tag tudelad. Såvitt Ek känner till mottages inte samma beslut med lika häftiga (eller alls negativa) reaktioner bland medlemmarna i Luleå FF.⁴³

³⁹ Intervju med Ingemar Ek, 21/9 2017 (Förvaras hos författaren).

⁴⁰ Ibid, 21/9 2017 (Förvaras hos författaren).

⁴¹ Protokoll fört vid Luleå FF:s extra årsmöte, 20/11 1985, Arkiv 473, vol 111, IFK Luleå, Arkivcentrum Norrbotten, § 7.

⁴² Intervju med Ingemar Ek, 21/9 2017 (Förvaras hos författaren).

⁴³ Ibid, 21/9 2017 (Förvaras hos författaren).

2.1.5 Efter beslutet

Tårarna och ödesförutsägelserna till trots – redan under hösten 1985 bildar föreningen Luleå FF/IFK Luleå sin första styrelse. Det beslutas att styrelsen ska utgöras av åtta ledamöter, och i enlighet med vad som är överenskommet i samband med sammanslagningen utses fyra personer från respektive förening.

Från IFK Luleå utses följande ledamöter:

- Rolf Nilsson
- Ingemar Ek
- Hans Eriksson
- Arne Grandin

Från Luleå FF utses följande ledamöter:

- Folke Hedberg
- Öje Lindqvist
- Mats Ekholm
- Sture Sjölund⁴⁴

Dessa åtta styr Luleå FF/IFK Luleå under föreningens jungfrusäsong 1986. I spetsen för de åtta finns Folke Hedberg, som utses till föreningens första ordförande. Teckningsrätt för föreningen har Ingemar Ek och Folke Hedberg var för sig.⁴⁵ På den sportsliga fronten innebär säsongen säkrandet av ett fortsatt spel i dåvarande Division II, ett resultat som styrelseledamöterna i det skedet är nöjda med.⁴⁶

Efter endast två säsonger under namnet Luleå FF/IFK Luleå börjar det växa fram tankar på att frångå namnet, till fördel för något enklare. ”Inte fan ska ni väl heta ’Luleå FF/IFK Luleå’? Det hör ni väl hur det låter?” är den ståndpunkt som en marknadsförare antar i frågan.⁴⁷ Vid det extra årsmötet i knökfulla Arcushallen 1988 fattas det enhälliga beslutet att klubba igenom dåvarande ordförande Folke Hedbergs förslag på namnbyte till *IFK Luleå*. Intressant nog föreslår Hedberg namnbytet trots att han ursprungligen representerar Luleå FF. Ingemar Ek

⁴⁴ Intervju med Ingemar Ek, 21/9 2017 (Förvaras hos författaren).

⁴⁵ Protokoll fört vid Luleå FF/IFK Luleås höstmöte, 25/11 1986, Arkiv 473, vol 110, IFK Luleå, Arkivcentrum Norrbotten, § 13.

⁴⁶ Intervju med Ingemar Ek, 21/9 2017 (Förvaras hos författaren).

⁴⁷ Ibid, 21/9 2017 (Förvaras hos författaren).

förklarar detta med att ”Folke var lite klokare än oss andra”.⁴⁸ Dessförinnan figurerar flera förslag på namn och konstellationer, men det blir till slut Hedbergs förslag som föredras. I och med detta beslut blir alltså föreningen Luleå FF/IFK Luleå till bara IFK Luleå, genom en så kallad *fusion*.⁴⁹ Luleå FF upphör enligt fusionen att existera som förening, alla spelare omregistreras under IFK Luleå, alla maskiner och inventarier övergår till IFK Luleå utan vederlag och Luleå FF begär utträde ur Svenska Fotbollförbundet.⁵⁰

2.2 Sammanslagningen inför säsongen 2000

Under den här rubriken inhyses all empiri som tagits fram kring den andra studerade perioden. Tidsomfånget för materialet i fokus ligger här mellan åren 1997 och 2001, med ett nedslag 1992.

2.2.1 IFK Luleå under senare delen av 1990-talet

Hösten 1992 faller IFK Luleå på målnöret i det allsvenska kvalet mot Västra Frölunda IF. Efter en stark 2 – 1-seger på hemmaplan gör man både 1 – 0 och 2 – 0, bara för att sedan släppa in fyra raka mål borta på den sedermera för Lulebor ödesmättade idrottsplatsen Ruddalen i Göteborg. Den matchen är förmodligen den mest beryktade och omskrivna i hela Fotbollsnorrbottens historia, men är endast relevant för den här uppsatsen eftersom den kan sägas sätta ton för resten av 1990-talet för länets herrfotboll. Inte minst IFK Luleå har under återstoden av decenniet svårt att hämta sig sportsligt, ekonomiskt och organisatoriskt. Föreningen mår sämre än på länge, och sjunker i tabellen i dåvarande Division I för varje säsong som går (med undantag för en tillfällig uppryckning säsongen 1997 jämfört med säsongen 1996) fram till att man till slut åker ur divisionen säsongen 1998. Istället för att nästkommande säsong ställa upp i dåvarande Division II som per automatik föreskrivs när ett lag åker ur dåvarande Division I, slår man mot bakgrund av den blödande ekonomin dessutom (med Lars Lindbergs ord) ”svenskt rekord i ärlighet” genom att begära sig ner ytterligare en

⁴⁸ Intervju med Ingemar Ek, 21/9 2017 (Förvaras hos författaren).

⁴⁹ *Fusion* innebär att ett överlåtande aktiebolags samtliga tillgångar och skulder tas över av ett annat aktiebolag. Det överlåtande bolaget upplöses då utan likvidation. Se exempelvis: <http://www.bolagsverket.se/ff/foretagsformer/aktiebolag/avveckla/fusion/fusionsinfo-1.3392> (Hämtad 20/10 2017).

⁵⁰ Protokoll vid extra årsmöte, 7/12 1988, Arkiv 473, vol 110, IFK Luleå, Arkivcentrum Norrbotten, § 8.

division. Säsongen 1999 återfinns alltså IFK Luleås A-lag i den fjärde högsta divisionen (dåvarande Division III) i Sverige.⁵¹

2.2.2 IFK Luleå och Lira BK säsongen 1997

Säsongen 1997 är det Lira BK och IFK Luleå som har Norrbottens främsta herrlag, som länets enda representanter i dåvarande Division I.⁵² Månaderna före diskussioner kring ett samarbete mellan Luleås föreningar börjar föras pågår förhandlingar IFK Luleå och Lira BK emellan, om ett annat samarbete som endast omfattar de båda föreningarna. Det ursprungliga förslaget beträffande detta samarbete bygger på att en gemensam A-lagsverksamhet ska bedrivas inom IFK Luleå, medan föreningarnas respektive ungdomsverksamhet (utvecklingslag, juniorlag och pojklag) slås ihop för att vara en del av Lira BK:s organisation. Bakgrunden till att förslaget (som ursprungligen kommer från IFK Luleå) utformas på just detta sätt är att Lira BK befinner sig i de nedre regionerna av tabellen och riskerar åka ur serien, medan IFK Luleå återfinns på säkrare mark. Tanken är alltså att satsa på ett lag i dåvarande Division I, vilket möjliggör för Lira BK att lägga sin energi på att få ihop den gemensamma ungdomsverksamheten ("bredden"), istället för att satsa på att ta sig tillbaka till dåvarande Division I med ett eget A-lag.⁵³

Lira BK ställer sig positiva till förslaget om att både deras och IFK Luleås utvecklingslags-, juniorlags- och pojklagsverksamhet ska bedrivas gemensamt under Lira BK:s blågula fana, men "förkastar" förslaget på att föreningarnas A-lagsverksamheter gemensamt ska ikläda sig IFK Luleås blåvita dräkter. Per september 1997 är med andra ord ingen överenskommelse nådd IFK Luleå och Lira BK emellan, men IFK Luleå ber om att få återkomma med sitt beslut angående koplandet av sin ungdomsverksamhet till Lira BK.⁵⁴

Styrelsemötena i IFK Luleå avlöser varandra under hösten 1997, allt som oftast med nya egna förslag och ställningstaganden kring kompromisser gentemot bland annat Lira BK på dagordningen.⁵⁵ IFK Luleå återgår efter Lira BK:s besked till att föra interna diskussioner

⁵¹ Intervju med Lars Lindberg, 26/9 2017 (Förvaras hos författaren).

⁵² *Idrottsminne #20: När Lira och IFK var i rampljuset*, Norrländska Socialdemokraten, 21/8 2011, <http://www.nsd.se/nyheter/idrottsminne-20-nar-lira-och-ifk-var-i-rampljuset-6340531.aspx> (Hämtad 13/10 2017).

⁵³ Protokoll fört vid IFK Luleås styrelsemöte, 12/8 1997, Arkiv 473, vol 110, IFK Luleå, Arkivcentrum Norrbotten, § 5.

⁵⁴ Protokoll fört vid IFK Luleås styrelsemöte, 9/9 1997, Arkiv 473, vol 110, IFK Luleå, Arkivcentrum Norrbotten, § 4.

⁵⁵ Intervju med Lars Lindberg, 26/9 2017 (Förvaras hos författaren).

kring huruvida ett samarbete föreningarna emellan fortfarande är aktuellt, sett till de nya premisserna. Förslaget som man nu diskuterar handlar alltså endast om en gemensam ungdomsverksamhet kopplad till Lira BK, och inte längre om den gemensamma A-lagssatsningen mot eliten. Styrelsen i IFK Luleå väljer till sist att avböja det nya förslaget.⁵⁶

2.2.3 *Luleåföreningarna ingår samarbetsavtal*

Under säsongen 1997 för inte bara IFK Luleå och Lira BK diskussioner kring vad som kan tänkas krävas för att på sikt återigen kunna ge kommunen (med omnejd) det elitlag som man saknat så länge. När förhandlingarna kring samarbete mellan dessa två klubbar bryter samman lyfter IFK Luleå istället blicken mot övriga Luleåföreningar.⁵⁷ Efter att ha kommit fram till att utvecklingen av den lokala fotbollen kräver att de olika föreningarna på något sätt samverkar, bestämmer sig föreningarna hösten 1997 för att bilda ett *elitråd* under arbetsnamnet *Fotboll 2000*. Det huvudsakliga skälet till att man anser att föreningarna var för sig saknar kapaciteten att genomföra en elitsatsning uppges vara ekonomiskt. Att bedriva en elitverksamhet i en mindre stad som Luleå anses kräva stora ekonomiska satsningar som, till skillnad från satsningar i mer tätbebyggda städer och regioner, endast kan tas tillvara på genom en samverkan mellan flera föreningar. Luleåfotbollen sneglar i detta skede på hur den lokala basketen och ishockeyn arbetar – inom dessa sporter står de olika ”breddföreningarna” enade med Plannja Basket respektive Luleå Hockey tydligt i spetsen. Det konstateras att det lokalt inte finns den täthet bland företag som krävs för att en splittrad fotbollsverksamhet ska kunna vara med och konkurrera om sponsorer, i en utsträckning som på sikt ska leda till ett lag i Allsvenskan.⁵⁸

Ungdomsverksamheten från samtliga föreningar föreslås att i en gemensam satsning kopplas till Luleå FC. Inom IFK Luleå diskuteras detta nya förslag vid styrelsemötena under hösten 1997, med positivare resultat än de föregående diskussionerna kring att koppla ungdomsverksamheten till Lira BK. Även representanter från *Unga IFK* – den sektion som

⁵⁶ Protokoll fört vid IFK Luleås styrelsemöte, 6/10 1997, Arkiv 473, vol 110, IFK Luleå, Arkivcentrum Norrbotten, s. 1, § 5.

⁵⁷ Intervju med Lars Lindberg, 26/9 2017 (Förvaras hos författaren).

⁵⁸ Mål och riktlinjer för Fotboll 2000, 3/11 1997, Arkiv 473, vol 227, IFK Luleå, Arkivcentrum Norrbotten, s. 2.

ansvarar för pojk-, flick-, utvecklings- och juniorlagsverksamheten inom föreningen – ställer sig positiva till det aktuella förslaget.⁵⁹

Följande tio föreningar är vid bildandet 1997 representerade i elitrådet:

- Alviks IK
- Bergnäsets AIK
- Gammelstads IF
- IFK Luleå
- IFK Råneå
- Luleå FC
- Luleå SK
- Notvikens IK
- Rutvik SK
- Sunderby SK⁶⁰

Att dessa klubbar avstår egna elitsatsningar till fördel för den gemensamma är inte synonymt med att de avvecklar sina respektive A-lagsverksamheter. Tvärtom ser man det inom elitrådet som en grundförutsättning för projektet att det i kommunen finns flera A-lag som gör hyggligt ifrån sig i seriesystemet. Den övergripande målsättningen för elitrådet är för det första att senast i januari 1999 kunna bilda den nya elitföreningen, alternativt ombilda en befintlig förening. För det andra ser man det som en nödvändighet att man inom kommunen, förutom ett allsvenskt lag senast säsongen 2001, har minst ett lag i dåvarande Division II samt minst tre lag i dåvarande Division III. Elitföreningen ska inte heller endast bedriva A-lagsverksamhet, utan ett utvecklingslag ska ta plats i landets högsta reservlagsserie och ett juniorlag ska göra detsamma i motsvarigheten på juniorsidan.⁶¹

För att försäkra sig om att det finns tillfredsställande spelarmaterial att tillgå i samtliga trupper anslutna till elitrådet bestäms det att en spelarinventering ska genomföras inför varje säsong. Ambitionen är att kunna ersätta varje spelare som går från en förening till elitlaget med en annan spelare, och på så vis på bästa sätt kunna samverka för att säkerställa så väl bredd som spets i de olika trupperna. Den spelare som går från en lägre till en högre division måste vid

⁵⁹ Protokoll fört vid IFK Luleås styrelsemöte, 6/10 1997, Arkiv 473, vol 110, IFK Luleå, Arkivcentrum Norrbotten, s. 2, § 5.

⁶⁰ Intervju med Lars Lindberg, 26/9 2017 (Förvaras hos författaren).

⁶¹ Mål och riktlinjer för Fotboll 2000, 3/11 1997, Arkiv 473, vol 227, IFK Luleå, Arkivcentrum Norrbotten, s. 3.

övergången minst vara bland de 15 bästa i den ursprungliga truppen. Även spelarens personliga vilja och ambition, tillsammans med involverade föreningars behov av att komplettera sin trupp, väger tungt när övergången ska godkännas eller avslås. Övergångar från en förening till en annan som befinner sig i samma division undviks i största möjliga mån. Samtliga spelarövergångar som sker mellan de föreningar som ingår i elitrådet sker utan ekonomisk ersättning. Om en spelare däremot väljer att gå till en förening som står utanför elitrådet utkrävs ekonomisk ersättning enligt den policy som elitrådet arbetar fram.⁶²

Anledningen till att elitrådet i detta skede velar mellan att bilda en helt ny förening och att ombilda en redan existerande, är att det inom Svenska Fotbollförbundet finns stadgar som fastslår att varje ny förening sportsligt måste börja i dess regions lägsta serie. Att bilda en helt ny förening innebär alltså att vägen mot Allsvenskan förlängs avsevärt.⁶³ Efter att ha dubbelkollat med Svenska Fotbollförbundet att dessa regler tillämpas på det gemensamma elitlaget, kommer elitrådet överens om att IFK Luleås A-lag ska utgöra elitlaget fram till dess att vidare beslut fattas kring bildande/ombildande av elitförening.⁶⁴ Det faktumet ser IFK Luleås styrelse som en viktig förutsättning för samarbetet. Flera styrelsemedlemmar betonar vikten av att det tydliggörs för samtliga representanter i elitrådet att det är IFK Luleå som sitter i ”förarsätet”.⁶⁵

Ett arbetsutskott inrättas inom elitrådet för att sköta det löpande arbetet samt förbereda ärendena till elitrådets sammankomster. Arbetsutskottet består av sex ledamöter som utses vid elitrådets första ordinarie sammanträde. Arbetsutskottet väljs på ett år och väljer ordförande internt. De sex personer, och deras föreningar, som väljs till det första arbetsutskottet är följande:

- Karl Degerman, Gammelstads IF
- Hans Eriksson, IFK Luleå
- Ture Isaksson, Bergnäsets AIK
- Lars-Olof Larsson, Luleå SK
- Åke Sundström, Alviks IK

⁶² Mål och riktlinjer för Fotboll 2000, 3/11 1997, s. 5 – 6.

⁶³ Protokoll fört vid IFK Luleås styrelsemöte, 12/8 1997, Arkiv 473, vol 110, IFK Luleå, Arkivcentrum Norrbotten, s. 1, § 5.

⁶⁴ Mål och riktlinjer för Fotboll 2000, 3/11 1997, Arkiv 473, vol 227, IFK Luleå, Arkivcentrum Norrbotten, s. 5.

⁶⁵ Protokoll fört vid IFK Luleås styrelsemöte, 7/1 1998, Arkiv 473, vol 110, IFK Luleå, Arkivcentrum Norrbotten, s. 1, § 3.

- Sten-Inge Videhult, Notvikens IK⁶⁶

Bland de verksamhetsförutsättningar som man kommer överens om inom elitrådet nämns de enskilda föreningarnas fortsatta autonomi. Varje förening är fri att avsluta sitt deltagande i den gemensamma satsningen om föreningens styrelse inte längre anser att samarbetet gagnar den egna föreningen (sportsligt, ekonomiskt och organisatoriskt) på kort eller lång sikt. Lokala fotbollsföreningar som står utanför samarbetet är alla välkomna att formellt ansöka om medverkande. Den förening som önskar ansluta sig röstas sedan in under förutsättningen att en majoritet på två tredjedelar av elitrådets representanter röstar för. Samtidigt gäller samma princip för den förening som bryter mot de fastställda målformuleringar för elitrådets arbete, eller övriga stadgar som elitrådets arbetsutskott gör gällande, fast med utestängning ur elitrådets arbete som konsekvens. Föreningen måste först ges möjlighet att ”rätta till” sitt agerande innan beslut om avstängning kan fattas, genom ett majoritetsbeslut av två tredjedelar inom elitrådet. Samråd, lyhördhet och ödmjukhet är de ledstjärnor som ska vara vägvisande för elitrådets arbete.⁶⁷

Minst fyra gånger per år bestäms det att elitrådet ska sammanträda för att diskutera frågor som anses viktiga för uppfyllandet av de olika målen. Spelarinventering, föreningsekonomi, gemensamma matcharrangemang och samverkan kring olika ungdomssatsningar är exempel på frågor som tas upp vid dessa tillfällen. De olika föreningarna väljer två representanter att sitta med i elitrådet, varav den ena fungerar som ordinarie representant och den andra som personlig suppleant med ständig närvaro och yttranderätt. Således har de olika föreningarna en röst var i elitrådets beslutsfattanden. Elitrådets beslut är i första hand rådgivande för de involverade föreningarna, men de grundläggande målformuleringarna får inte avvika från. Enighet måste råda kring alla de beslut som fattas, bortsett från tidigare nämnda fall av anslutningar till och utestängningar ur elitrådet där voteringar med ett positivt resultat på minst två tredjedelar krävs för beslutsfattande.⁶⁸

⁶⁶ Mål och riktlinjer för Fotboll 2000, 3/11 1997, Arkiv 473, vol 227, IFK Luleå, Arkivcentrum Norrbotten, s. 7 – 8.

⁶⁷ Ibid, 3/11 1997, s. 5.

⁶⁸ Ibid, s. 7.

2.2.4 IFK Luleå lämnar elitrådet

Under säsongen 1998 arbetar Luleåföreningarna vidare med elitrådet och projektet *Fotboll 2000*. Vissa av de förutsättningar som finns nedskrivna från hösten 1997 börjar dock sakteliga förändras under 1998. Bland annat börjar ”maktbalansen” i Fotbollsluleå för första gången sedan början av 1980-talet tippa över från IFK Luleå till en annan förening. När serietabellerna är fastslagna hösten 1998 är IFK Luleå som bekant inte bara degraderade från dåvarande Division I, utan därtill även självmant begärda ner ytterligare ett steg till dåvarande Division III. På samma gång koras Lira BK till serie-segrare i dåvarande Division II, och är således ”bäst i stan” inför säsongen 1999. Dessutom går nu Lira BK med i elitrådet. Detta innebär att den överenskommelse som fastslår att IFK Luleå tills vidare fungerar som elitlag inte längre kan anses gälla, eftersom föreningen inte längre har de bästa sportsliga förutsättningarna att nå eliten bland Luleåklubbarna. Istället är det nu Lira BK som iklar sig rollen som kommunens elitförening, en rockad som till en början inte innebär några större förändringar i samarbetet föreningarna emellan. Nu är det IFK Luleås tur att ställa sina spelare till förfogande, och precis enligt vad som är föreskrivet för samarbetet så sker så väl spelarövergångar som låneaffärer klubbarna emellan utan krav på ekonomisk ersättning. Den enskilde spelarens personliga vilja och ambition ligger i fokus.⁶⁹

Så kommer då hösten 1999. Plötsligt blåser det rejält kring det snart tvååriga samarbete som alltjämt präglar Luleåfotbollen. Lira BK lyckas inte leva upp till de förväntningar som föreningen hade på sig inför säsongen och trillar ur dåvarande Division I. IFK Luleå lyckas inte klättra vidare från sin plats i dåvarande Division III, vilket innebär att Lira BK trots allt behåller sin status som Luleås främsta lag. Enligt vad Lars Lindberg förstår efter att ha talat med spelare, ledare och andra personer inom föreningen beror Lira BK:s sportsliga misslyckande 1999 till stor del på vad som kallas en genomgående ”organisatorisk katastrof” under säsongen.⁷⁰

Det aktuella förslaget på elitsatsning utgörs hösten 1999 av en ombildning av Lira BK, som under namnet *Luleå Fotboll* ska ställa upp med det gemensamma elitlaget i dåvarande Division II. Inom elitrådet tar man fram ett dokument med rubriken *Elitfotboll i Luleå* för samtliga involverade föreningar att skriva under, vilket ska fastställa beslutet om att bilda Luleå Fotboll. Med berättelserna om den organisatoriska katastrof som finns inom Lira BK

⁶⁹ Intervju med Lars Lindberg, 26/9 2017 (Förvaras hos författaren).

⁷⁰ Lars Lindbergs anförande vid Luleå Elitråds styrelsemöte, 16/12 1999, Arkiv 473, vol 110, IFK Luleå, Arkivcentrum Norrbotten.

ber IFK Luleå om att få diskutera frågan internt, innan man är villig att underteckna dokumentet.⁷¹

Efter den interna beredningen meddelar IFK Luleå att föreningen ställer sig positiv till att underteckna dokumentet *Elitfotboll i Luleå*, med vissa förbehåll. I stort stödjer man dokumentets huvudinriktningar, men kräver revidering på en del punkter. Beträffande bildandet av elitföreningen Luleå Fotboll rekommenderar IFK Luleå elitrådets medlemmar att avvakta, eftersom man bedömer möjligheten att genomföra detta på den av dokumentet föreskrivna organisatoriskt och ekonomiskt stabila grund som obefintlig. Denna bedömning grundar sig på det ekonomiska läge som Lira BK befinner sig i, eller framför allt den knapphändiga information som är delgiven IFK Luleå om detsamma. Förslaget som IFK Luleå istället kommer med är att Lira BK lägger sin energi på att skapa ett slagkraftigt lag för att kunna hävda sig i dåvarande Division II säsongen 2000, med IFK Luleå fortsatt villiga att låna ut spelare till Lira BK på samma sätt som under den gångna säsongen. Helhetsbedömningen från IFK Luleås sida är att det praktiskt taget är omöjligt att både bygga ett nytt lag och skapa en ny förening med de personella och ekonomiska resurser som finns i detta läge.⁷²

Delade meningar råder inom elitrådet beträffande den ekonomiska och organisatoriska grunden för att bilda ett elitlag. Samtliga föreningar utom IFK Luleå anser att förutsättningarna finns, och står bakom förslaget att bilda Luleå Fotboll. IFK Luleå kräver fortfarande att få ta del av vilka exakta siffror som egentligen utgör det ekonomiska underlaget, men uppmanas att först binda sig till ”ja-sidan” innan den frågan undersöks vidare.⁷³ Vid ett möte med elitrådet presenteras till sist den tilltänkta budgeten för säsongen 2000. IFK Luleå får efter detta fyra dagar på sig att komma med ett klart besked om var föreningen står i frågan. IFK Luleå ansöker om utträde ur rådets interimsstyrelse och lovar att lämna ett definitivt och slutgiltigt besked inom de fyra dagarna.⁷⁴

Vid IFK Luleås styrelsemöte dagen efter mötet med elitrådet redogör Lars Lindberg för sin inställning till elitsatsningen. Han menar att den ursprungliga idén om samverkan för att nå eliten var god, men att Luleåfotbollen helt enkelt inte längre befinner sig på den sportsliga

⁷¹ Intervju med Lars Lindberg, 26/9 2017 (Förvaras hos författaren).

⁷² Korrespondens IFK Luleå – Luleå Elitråd, 22/10 1999, Arkiv 473, vol 110, IFK Luleå, Arkivcentrum Norrbotten.

⁷³ Intervju med Lars Lindberg, 26/9 2017 (Förvaras hos författaren).

⁷⁴ Protokoll fört vid Luleå Elitråds styrelsemöte, 16/12 1999, Arkiv 473, vol 110, IFK Luleå, Arkivcentrum Norrbotten.

nivå som krävs för en sådan satsning. Snarare bör alla föreningar ”börja om” genom att arbeta för att producera fram en ny generation fotbollsspelare, som på längre sikt kan föra upp ett Luleålag bland den yttersta Sverigeeliten. Vidare ifrågasätter Lindberg starkt budgeten och organisationen för elitsatsningen. Hans bedömning är att det blir Lira BK:s gamla fotbollsutskott som driver den nya föreningen, trots det enorma misslyckandet som samma sällskap redan är ansvariga för från den föregående säsongen 1999. Att övriga föreningar ska klara av att avvara sina bästa ledare och spelare, och samtidigt kunna bedriva en egen verksamhet ser inte Lindberg som möjligt.⁷⁵ Lindberg får medhåll av övriga mötesdeltagare, och elitrådet meddelas att IFK Luleå står fast vid sin inställning till bildandet av Luleå Fotboll samt med omedelbar verkan begär utträde ur rådet.⁷⁶

IFK Luleås beslut stämplas av övriga föreningar i elitrådet som avtalsvidrigt, med hänvisning till att dokumentet *Elitfotboll i Luleå* är bindande fram till 2002.⁷⁷ Återigen uppmanas IFK Luleå att återkomma i ärendet. Står IFK Luleå fast vid sitt beslut att begära utträde ur elitrådet så menas det att föreningen riskerar framställas i dålig dager i pressen. I den korrespondens som elitrådet har med pressen ingår tillkännagivandet av vilka föreningar som ingått avtal om att vara med på satsningen, och således även vilka som gör sig skyldiga till avtalsbrott. Huruvida IFK Luleås hävdade avtalsvidrihet nämns i pressen eller inte uppges vara helt och hållet upp till IFK Luleå själva, beroende på vilket beslut föreningen fattar.⁷⁸ På detta svarar IFK Luleå slutligen att man står fast vid sitt beslut att lämna elitrådet och inte vara en del av Luleå Fotboll, samt motiverar sin rätt att göra så med att det är en ”ja eller nej”-fråga som är ställd föreningen.⁷⁹

2.2.5 *Efter beslutet*

Säsongen 2000 avancerar IFK Luleå från dåvarande division III till dåvarande Division II, där Luleå Fotboll återfinns även säsongen 2001 efter en misslyckad jakt på uppflyttning 2000.

⁷⁵ Lars Lindbergs anförande vid IFK Luleås styrelsemöte, 17/12 1999, Arkiv 473, vol 110, IFK Luleå, Arkivcentrum Norrbotten.

⁷⁶ Korrespondens IFK Luleå – Luleå Elitråd, 19/12 1999, Arkiv 473, vol 110, IFK Luleå, Arkivcentrum Norrbotten.

⁷⁷ Protokoll fört vid Luleå Elitråds styrelsemöte, 20/12 1999, Arkiv 473, vol 110, IFK Luleå, Arkivcentrum Norrbotten.

⁷⁸ Korrespondens Luleå Elitråd – IFK Luleå, 21/12 1999, Arkiv 473, vol 110, IFK Luleå, Arkivcentrum Norrbotten.

⁷⁹ Korrespondens IFK Luleå – Luleå Elitråd, 22/12 1999, Arkiv 473, vol 110, IFK Luleå, Arkivcentrum Norrbotten.

Efterföljande säsong faller IFK Luleå i kvalet upp till Superettan efter förstaplatsen i dåvarande Division II, fem placeringar före Luleå Fotboll.⁸⁰ Efter endast två säsonger avslutar sedan Luleå Fotboll sin elitsatsning. Den uteblivna sportsliga framgången i kombination med det svåra ekonomiska och organisatoriska läge som föreningen befinner sig i gör att man tvingas begära sig ner i dåvarande Division IV. I samma veva skriver Luleå Fotboll på ett avtal med IFK Luleå som reglerar samtliga Luleå Fotbolls spelares tillgänglighet för IFK Luleå. Föreningarna kommer överens om att man gör klokast i att satsa på *en* elitförening, samt att IFK Luleå är bäst lämpad av de två – sett till föreningens starka varumärke och, jämfört med Luleå Fotbolls, stabila verksamhet att bygga vidare på.⁸¹

2.3 Likheter och skillnader mellan fallen

Som tidigare nämnt fungerar det här avsnittet som ett slags bredmålatsamlade av de likheter och skillnader som finns mellan de två undersökta fallen, för att på ett tydligt sätt kunna behandla även den tredje frågeställningen. Inga ytterligare uppdelningar är gjorda inom avsnittet.

En likhet mellan de båda fallen är sedan tidigare etablerad – IFK Luleås sportsliga läge. Hösten 1985 så väl som hösten 1999, när respektive beslut fattas, är det motparten i sammanslagningen som är bäst i Luleå och IFK Luleå är fast i en lägre division. Vad som däremot skiljer sig åt inom IFK Luleå är det ekonomiska läget. Hösten 1985 är IFK Luleå en ekonomiskt välmående klubb, medan föreningen 1999 nyligen är tvångsnedflyttad i seriesystemet på grund av bristande ekonomi. År 1985 ligger fokus nästan helt på de sportsliga förtjänsterna med en sammanslagning (det uttrycks explicit hur man från IFK Luleås håll i visst avseende ”blundade” för Luleå FF:s stora skulder), medan de ekonomiska förutsättningarna ges större utrymme i resonemanget 1999. Sammanfattningsvis liknar de båda diskussionerna varandra till en början, när främst de sportsliga förutsättningarna (avancemang i seriesystemet) tas i beaktning, medan de går isär vad gäller ekonomi. När de ekonomiska förutsättningarna för sammanslagningen uppdagas 1999 drar sig IFK Luleå ur, medan man snarare prioriterar bort ekonomin 1985.

⁸⁰ Se exempelvis: <http://www.everysport.com/sport/fotboll/fotbollsserier-2001/division-2-herr/norrland/3865> (Hämtad 18/10 2017).

⁸¹ Avtal mellan IFK Luleå och Luleå FF, 28/10 2001, Arkiv 473, vol 227, IFK Luleå, Arkivcentrum Norrbotten. Se även Bilaga 4.

Luleå FF är redan en etablerad förening sedan några år tillbaka när IFK Luleå slår sig samman med dem 1985. Vid beslutet 1999 är Luleå Fotboll en förening som man i IFK Luleå vet väldigt lite om – inga tidigare sportsliga resultat finns att hänvisa till, och budgeten för projektet hålls i det närmaste hemlig.

IFK Luleås satsning på egna talanger under början av 1980-talet beskrivs som ett led i oförmågan att locka till sig de bästa och mest väletablerade spelarna. Ekonomin är god, men man saknar helt enkelt sportsliga förutsättningar för att övertyga den sortens nyförvärv som tillför truppen en spets. Under den senare perioden uttrycker man snarare ett medvetet värnande om de egna produkterna. Utifrån det ekonomiska läge som IFK Luleå befinner sig i 1999 ser man den lokala talangutvecklingen som den bästa vägen att gå, och uppmanar övriga Luleåklubbar att göra detsamma. Ett större tålamod tycks prägla IFK Luleå 1999 i jämförelse med 1985.

Sammanläggningen mellan IFK Luleå och Luleå FF leder inte till någon större förändring för IFK Luleås verksamhet – till och med föreningsnamnet behålls, med variationen att det kombineras med Luleå FF:s. Namnet Luleå FF återvänder vid förslaget på sammanslagning inför säsongen 2000, men IFK Luleå är den gången borttaget ur föreningsnamnet. Den senare sammanslagningen föreskriver att IFK Luleå avvecklar sin elitverksamhet för att istället uppgå i en ny förening.

3. Analys och slutdiskussion

I det här avslutande avsnittet är strävan att besvara uppsatsens syfte, det vill säga att tydliggöra de bakomliggande faktorer och processer som vid två tillfällen i IFK Luleås historia leder till att föreningen fattar annorlunda beslut angående på förhand liknande förslag. Syftet besvaras med hjälp av den teoretiska referensramen som är uppritad sedan tidigare, och de olika teorierna utgör avsnittets huvudrubriker tillsammans med en avslutande sammanfattning.

3.1 IFK Luleås beslut kopplade till *sport management*

Magnus Forslunds konkretisering av hur *sport management*-teorier kan skiljas från varandra i praktiken är mycket tacksam för att uppfylla syftet i uppsatsen. Genom att utgå ifrån att en ledning, IFK Luleås styrelse i det här fallet, alltid handlar utifrån antingen *management* eller

entreprenörskap kan man tydligt visa på skillnader mellan vilka resonemang som leder fram till olika beslut.

3.1.1 *Fallet 1986*

När IFK Luleås styrelse hösten 1985 bestämmer sig för att öppna förhandlingar om en sammanslagning med Luleå FF är det tydligt hur pendeln slår från management till *entreprenörskap* inom densamma. Under första halvan av 1980-talet arbetar föreningen som bekant med att ta tillvara sina egna produkter och därigenom kunna bygga en trupp bred nog för en långsiktig sportslig satsning, med en välskött ekonomi utan några större plötsliga utgifter. Det går helt enkelt att hävda att IFK Luleå under den här tiden ”tager vad man haver”, och således drivs genom management. *Entreprenörskapet*, någonstans förkroppsligat i Luleå FF under samma period, kan sägas ersätta managementstrategin när IFK Luleå efter förlusten mot Skellefteå FF kommer överens om att ”något måste göras”.

Luleå FF är vid tidpunkten inte bara ett tydligt exempel på hur två andra föreningsars (Gammelstads IF:s och Notvikens IK:s) *entreprenörsanda* kan leda till en sammanslagning, utan framför allt på hur bra det faktiskt kan ränta sportsligt att som förening utgå ifrån att ”man haver vad man skapar”. IFK Luleå frångår i det här läget i viss mån värnandet om de egna resurserna, ekonomiska som sportsliga, för att istället skapa sig bättre förutsättningar att nå sportslig framgång genom att slå sig samman med Luleå FF.

3.1.2 *Fallet 2000*

Hösten 1999 är en sammanslagning av A-lagsverksamheten med ett lag i en högre division återigen på tapeten. Det tidigare projektet som inledningsvis går under namnet Luleå FF/IFK Luleå, sedermera bara IFK Luleå, är till slut på sätt och vis vid vägs ände. Satsningen kan sägas vara framgångsrik fram till säsongen 1998, när IFK Luleå trillar ur den näst högsta serien i landet för första gången sedan satsningen inleds inför säsongen 1986. Det är emellertid inte bara sportsligt som föreningen till slut inte räcker till – ekonomin är så pass allvarligt eftersatt att en skuldsanering samt nedflyttning ytterligare en division krävs. Attityden inom IFK Luleå är att föreningen nu behöver ”börja om” genom en långsiktig satsning mot att ta sig tillbaka till de högre divisionerna, med en spelartrupp bestående av egna produkter och en stabil ekonomi.

När det sedan blir dags att fatta ett beslut kring en sammanslagning med Luleå Fotboll, är IFK Luleå värnande om sin egen verksamhet – framför allt i ett ekonomiskt avseende. En styrelse driven av samma entreprenörskap som vid beslutet 1985 fattar förmodligen ett annat beslut i det här läget än det negativa som till slut är ett faktum. Att förbli medlemmar i Luleå Elitråd och därmed låta sin A-lagsverksamhet uppgå i det gemensamma Luleå Fotboll innebär ett automatiskt avancemang i seriesystemet för IFK Luleå, precis i enlighet med vad som gällde vid beslutet 1985. Det finns paralleller att dra mellan ett positivt beslut i detta läge och en ”man haver vad man skapar”-filosofi. Istället blir beslutet negativt, framför allt med hänvisningar till de ekonomiska bekymmer som föreligger satsningen. Pendeln slår den här gången tillbaka mot management inom IFK Luleås styrelse. Kanske är man klokare av misstagen vid 1980-talets sammanslagning, från vilken den sportsliga framgången visserligen blir relativt långvarig men där man inte betänker de ekonomiska konsekvenserna i nog stor utsträckning. Skuldsaneringen i slutet av 1990-talet kan vara den knuff som får IFK Luleås styrelse att återigen leda föreningen utifrån en ”man tager vad man haver”-filosofi. Möjligtvis kan man tänka sig att den av Magnus Forslund nämnda paradox, som kan uppstå när man satsar på egna talanger, kan ha inverkan på att IFK Luleå till slut satsar ”spetsigare” 1985. Säsongen 1999 är breddsatsningen relativt nyligt sjösat och således lär paradoxen inte ha gjort sig påmind i samma utsträckning som vid det tidigare fallet.

3.2 IFK Luleås beslut kopplade till föreningsdemokrati och engagemang

De båda fallen skiljer sig åt något när det kommer till hur de olika besluten fattas. Hösten 1985 verkar IFK Luleås medlemmar utan styrelseuppdrag ha större inverkan på beslutsfattandet än vad som tycks vara fallet hösten 1999. Så väl årsmöten som extra årsmöten nämns som de beslutande organen vid 1980-talets sammanslagning, helt i enlighet med vad Christer Pallin föreskriver. Vid det senare fallet är det uteslutande styrelsemöten som nämns som tillfällen för beslutsfattande. Att ha i åtanke är dock att det vid beslutet 1985 handlar om en stor omvälvning inom IFK Luleå som enligt stadgarna måste röstas igenom av årsmötet, medan beslutet 1999 innebär en utebliven omvälvning och ingen radikal förändring som behöver röstas igenom. I båda fallen kan man åtminstone konstatera att styrelsen har dagordningsmakt över föreningen – alla medlemmar är med och beslutar i ärenden, men det är styrelsen som arbetar fram förslag och bestämmer i vilka ärenden det ska röstas.

Mer intressant att utgå ifrån än den rena föreningsdemokratin är Jonny Hjelms, Sofia Isbergs och Maria Rönnlunds slutsatser kring att det i många idrottsföreningar finns ett bristande intresse hos medlemmarna att medverka vid exempelvis årsmöten. Om man använder deras tre undersökta föreningar som måttstock så framstår engagemanget hos IFK Luleås medlemmar som exceptionellt, exempelvis vid det extra årsmötet 1985 som lockar hundratalet medlemmar. Förutom själva närvaron förekommer som bekant även stora känslouttryck i samband med beslutet. Att det finns "IFK:are" som gråter efter beslutet 1985 är intressant att koppla till beslutet 1999. Det stora engagemanget och den starka identiteten inom föreningen kan ha haft inverkan på föreningens beslut att gå sin egen väg när ett förslag på sammanslagning dyker upp igen. Kompromisserna fram och tillbaka med Lira BK under säsongen 1997 kan också ha haft ett finger med i spelet – inte minst eftersom det slutgiltiga förslaget utgjordes av en "Lira-betonad" elitsatsning.

3.3 Avslutande sammanfattning

Syftet att jämföra två av IFK Luleås beslut kring sammanslagningar med andra klubbar är slutligen uppnått. Slutsatsen är att det finns många likheter mellan de båda fallen, och minst lika många skillnader. Med breda penseldrag kan man använda uppsatsens undersökning som palett för att måla upp bakgrunden till respektive beslut som ett ekonomiskt, kontra ett sportsligt, resonemang. Vid det första beslutet väger de sportsliga förutsättningarna tyngst, och man prioriterar bort den stabila ekonomin till fördel för avancemang i seriesystemet. Vid det andra beslutet gör man precis tvärtom, genom att välja bort det sportsliga avancemanget för att istället värna om ekonomin.

Med fotbollshjärtat klappande för Lira BK är detta en mycket speciell uppsats att författa. Ett intressant ämne för vidare forskning är svårt att föreställa sig, som fotbollsintresserad Lulebo i allmänhet. En ansats som varmt rekommenderas är fallet 2000 – i synnerhet den heta konflikt som präglar processen, som den här uppsatsen endast snuddar vid kanten. Relationen mellan Luleås föreningar och dess eventuella påverkan av ingångna och uteblivna avtal genom historien är också ett ämne värdigt vidare forskning.

Käll- och referensförteckning

Källmaterial

Skriftligt källmaterial

Arkivcentrum Norrbotten

IFK Luleå	Arkiv 473	vol 110	Protokollsböcker 1986, 1988, 1997 – 2000; Korrespondens 1999
		vol 111	Protokollsböcker 1985
		vol 113	Verksamhetsplanering 1985
		vol 227	Verksamhetsplanering 1997; Avtal 2001
		vol 236	Serietabeller 1984

Muntligt källmaterial

Intervjuer (Förvaras hos författaren)

Ingemar Ek	21/9 2017
Lars Lindberg	26/9 2017

Referenser

Skriftliga referenser

Brinkmann, Svend, Kvale, Steinar, *Det kvalitativa forskningsintervju*, Oslo, 2009.

Forslund, M, *Ledning av idrottsföreningar: berättelser från gräsrotsnivå*, Malmö, 2012.

Hjelm, Jonny, Isberg, Sofia, Rönnlund, Maria, ”Idrottsföreningens isolerade öar”, i Dartsch, C (red.), Norberg, J (red.), Pihlblad, J (red.), *Föreningen, laget och jaget: 7 perspektiv på idrottens demokratiska effekter*, Stockholm, 2016.

Idrottsminne #20: När Lira och IFK var i rampljuset, Norrländska Socialdemokraten, 21/8 2011, <http://www.nsd.se/nyheter/idrottsminne-20-nar-lira-och-ifk-var-i-rampljuset-6340531.aspx> (Hämtad 13/10 2017).

Pallin, Christer, ”Idrottens organisation”, i Öland, Britt Mari (red.), *Perspektiv på Sport Management*, Stockholm, 2004.

Pettersson, Tomas, ”Idrotten och samhället”, i Öland, Britt Mari (red.), *Perspektiv på Sport Management*, Stockholm, 2004.

Wiklund, Torsten, *En hundraårig idrottshistoria*, Luleå, 2000.

Öhlund, Lars-Rune, *Brynäs IF: Det kompletta uppslagsverket*, Västerås, 2001.

Muntliga referenser

Hjelm, Jonny, telefonsamtal, 6/9 2017.

Internetreferenser

<http://www.bolagsverket.se/ff/foretagsformer/aktiebolag/avveckla/fusion/fusionsinfo-1.3392>
(Hämtad 20/10 2017).

<http://www.everysport.com/sport/fotboll/fotbollsserier-2001/division-2-herr/norrland/3865>
(Hämtad 18/10 2017).

<http://www.ifkcs.org/historik/historik.php> (Hämtad 20/10 2017).

https://en.wikipedia.org/wiki/The_Beautiful_Game (Hämtad 20/10 2017).

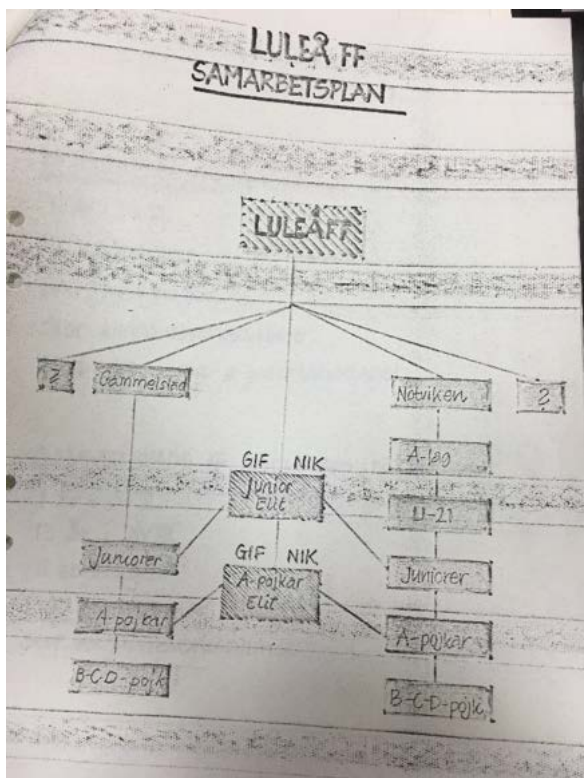
https://sv.wikipedia.org/wiki/Division_II_i_fotboll_1983 (Hämtad 10/10 2017).

Bilagor

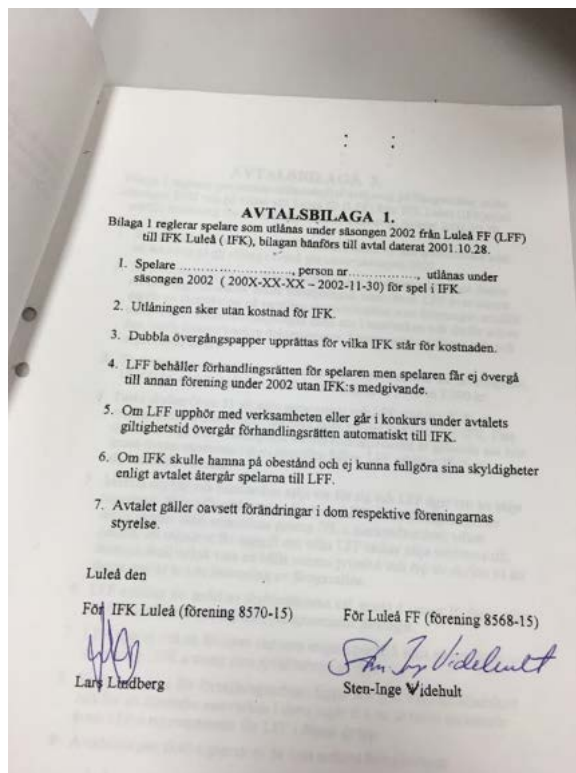
Bilaga 1

Bilaga 2

Bilaga 3

Bilaga 4